

Létezik már öntermékeny mandula

KEDVES KERTI NÖVÉNYÜNK A MANDULA, AMI KORAI VIRÁGPOMPÁJÁVAL A TAVASZ ELSŐ HÍRNÖKE A HAZAI GYÜMÖLCSFÁK KÖZÜL. KORÁBBAN NEM FORDÍTOTTUNK KÜLÖNÖSEBB GONDOT A METSZÉSÉRE, DE ÉRDemes JÓL BENAPOZOTT, SZELLŐS KORONÁT KIALAKÍTANI NEKI. NAPJAINKBAN PEDIG MEGSZÜLETTEK AZ ÖNTERMÉKENY FAJTÁI, AMELYEK PORZÓPARTNER NÉLKÜL IS TERMÉST ADNAK.

HORVÁTH CSILLA

Azsiai eredetű csonthéjas gyümölcs, hazánkban a filoxéravész után kezdték termeszteni a kipusztult szőlők helyén. Idős példányai szőlőhegyeken fordulnak elő, de ültették utak mentén is. Jól bírja a szárazságot, a gyenge, köves talajt, igaz, ilyen körülmények közt csak néhány méter magasra nő meg.

Mediterrán klímát igénylő növény, ezért védett, meleg fekvésbe célszerű ültetni, lehetőleg a környezetből kiemelkedő helyre, ahol nem ül meg a fagyos levegő, és az észak-keleti oldala, ahol lassabb a kitavaszkodás.

A téli hideget is nehezen viseli, mínusz 15 °C-fok már súlyos rügypusztulást okoz. Télen érdemes fehérre festeni a törzsét, amivel a korai kihajtást előzhetjük meg. Kedveli a meszes, laza, könnyen melegedő talajt, ahol erős gyökerei könnyen szerteágaznak, nedves, agyagos földben viszont nem érzi jól magát.

Általában keserűmandula alanyra oltják, ami jó szárazságtűrő, de kötöttebb talajban gyökérbetegségre érzékeny, és hamar elöregszenek rajta a fák. Őszibarack is lehet az alanya, akkor erősebb a növeke-

A Balaton-felvidéken szép idős példányokkal találkozhatunk

dése, és hamarabb termőre fordul. Bevált a mandula esetében is a vegetatívan szaporított GF 677 alany, ami jól bírja a meszet, erős növekedést és nagy termőképességet eredményez.

Akkor rázzuk le, amikor a termés nagy részén megrepedt a burok

A mandula kimondottan érzékeny a cinkhiányra, virágzás után érdemes cink-szulfáttal pótolni ezt a mikroelemet. A cinkhiányt késői fakadás, rövid ízközű, rozettás hajtások jelzik. A fiatal levelek bronzosra színeződnek, és kissé fodrosak, aprók lesznek. A sínylődő fák kevesebbet is teremnek, és a gyümölcs apróbb marad. A növény mésztűrése pedig egyben azt is jelenti, hogy valamennyi mészre szüksége van a harmonikus fejlődéshez, mészmentes talajban a hajszálygökerei nem fejlődnek.

A mandulafajtákat a csonthéj keménysége alapján soroljuk be: vannak kemény, félkemény és papírhéjú mandulák. Utóbbiaknál arra kell vigyázni, hogy ne a madarak szüreteljék le a termést, mert annyira puha a maghéj, hogy kézzel is szétmorzsolható, ráadásul ezek a fajták általában kevesebbet teremnek, mint a keményhéjúak. A gyümölcs augusztus-szeptemberben szedhető, amikor a zöld, húsos termésburok fölreped. Mint a többi héjas gyümölcsöt, a mandulát is kíméletesen kell szárítani, hogy tárolható legyen.

Hazánkban a nemzeti fajtalistán régi önmeddő fajták szerepelnek (*Budatétényi 70*, *Tétényi bőtermő*, *Tétényi kedvenc*, *Tétényi keményhéjú*, *Tétényi rekord*), de egyes faiskolák szaporítanak korszerűbb, öntermékeny fajtákat is. Ilyen például a *Marokkói 1*, aminek jellegzetesen ívelt, sötét csonthéja van. Papírhéjú és nagyon ízletes öntermékeny fajta a *Ne Plus Ultra*. Ellenálló, és az alával egy időben virágzó francia fajta a *Ferragnes*, ami a levéltbetegségekre sem érzékeny, és késői virágzása mi-

Öntermékeny fajták termése

att a tavaszi fagyokat is elkerülheti. Olasz öntermékeny fajta a *Tuono*, nálunk is bőtermőnek mutatkozik. Később fordul termőre és nagyobb fát nevel, mint a többi fajta. Ugyancsak öntermékeny a *Supernova*.

Ha rendszeres bő termést szeretnénk, metszeni is kell a fákat. Az őszibarack katlan koronájához hasonló formára, vagy váza koronára nevelhetjük. Arra vigyázzunk, hogy ne hagyjunk sűrítő elágazásokat, és az idősebb ágakat kíméletlenül távolítsuk el, hogy friss hajtások fejlődjenek. A laposan szétterülő koronán metszéskor mindig a legalsó elágazásra vágjuk vissza az ágakat. Sajnos a nagyon különböző növekedési jelleg miatt nem minden fajta alkalmas ilyen korona kialakítására.